

Сьогодні
18.11.2024

Урок №1

Милозвучність української мови.
Правила милозвучності (чергування у – в, і –
й, з – із – зі)

Мета: з'ясувати основні випадки чергування у – в, і – й; удосконалювати навички правильної вимови звуків української мови; розвивати навички правильного вживання у – в, і – й в усній та писемній мові; удосконалювати уміння знаходити й виправляти орфографічні помилки у писемному мовленні; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати у школярів повагу до рідної мови, а також відчуття її краси як основи естетичного виховання.

**Вже пролунав шкільний дзвінок,
Покликав всіх нас на урок.
Рівненько стали. Все. Вже час,
Роботу починає клас.
За парти всілися зручненько,
Поклали руки всі гарненько.
Готові? Так.
А настрій як? Клас!
Тож успіх всіх чекає нас!**

Я – учень.

Я не боюся
висловити
свої думки.

Я –
особистість
творча.

Помилившись,
я міркую далі.

Я думаю,
аналізую.

Я хочу
багато знати.

Шукаю істину.

Я сьогодні буду
активним.

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

милозвучність, чергування

1. Які звуки називаємо голосними і приголосними?
2. Які звуки називаємо приголосними?

1. Що таке милозвучність?
2. Як досягнути милозвучності?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

Вправа 227. Прочитайте вголос словосполучення парами. Простежте, які з них вимовляти легше. Висловіте припущення, у яких випадках треба вживати у, і, а в яких — в, й для милозвучності

привітав усіх
живуть у Житомирі
лимон і мандарин
почав іти

привітав всіх
живуть в Житомирі
лимон й мандарин
почав йти

Вправа 228. Розгляньте таблицю. Поставте два-три запитання за змістом таблиці. Доберіть по два власні приклади для ілюстрування правил таблиці

Пишемо І, У:	
На початку слова або речення. Перед буквою на позначення приголосного	І гори приковують до себе очі; Імовірний дощ.; У саду; Унаслідок зливи...
Між буквами, що позначають приголосні	Він іде; Вірю в пам'ять і серце людське (Б. Олійник); Наш учитель; Десь у лісі.
Пишемо У:	
Перед буквами, що позначають звуки [йа], [йе], [йу], [йі]	У Японії.., у Європі..; у Юлії..; у їхній родині...
У пишемо перед в, ф та буквосполученнями лъв-, зв-, св-, дв-, тв-, гв-, хв-	Жив у Львові; сидимо у дворі.
Пишемо тільки І:	
Якщо зіставляємо поняття	Дні і ночі; батьки і діти.
Перед словом, на початку якого стоять букви й, є, ї, ю, я	Ольга і Йосип; Світлана і Єва, Василь і Юрій.
Пишемо В:	
На початку речення перед буквою, що позначає голосний	В очах бриніла сльоза. В Антарктиді працює наукова експедиція.
Між буквами на позначення голосних	Оксана побувала в Одесі.
Пишемо Й:	
Між буквами на позначення голосних	Квітли вишні й одцвітали (Ф. Малицький).
Між буквами, що передають голосний і приголосний	На траві й квітках росинки (Я. Щоголів). Про це йдеться.

Вправа 229 Запишіть, уставляючи пропущені прийменники у-в та сполучники і-й

Зустрів у Вишгороді, були у Чернігові, день і ніч,
навчатися у Львові, Дмитро й Ганна, Іван і Марічка,
смереки і ялини, вихований і чемний, танцює і
співає, свята і будні.

Вправа 230. Прочитайте слова, висловте припущення, чи в кожному з них можливе чергування у-в, і-й. У яких словах уживання у-в залежить від значення? Відповідь ілюструйте прикладами

Іти, учитель, вправа, ірис, Угорщина,
вдова, Удовиченко, удача.

Вправа 231. Виберіть із дужок правильний варіант. Поясніть свій вибір

1. Розумієш, малий, дбати про природу — це не лише годувати пташок чи не смітити, це ще й прибирати за собою, не ламати дерев, не рвати квітів, берегти папір.
2. Треба сортувати сміття, тобто розділяти на скло, пластик, метал і побутові відходи, які можна переробити лише на добрива (Ю. Смаль).
3. А ви чули, що джмелі навіть в приморозки, коли бджоли давно відпочивають, збирають мед?
4. «Дубе, дубе, хто тобі душу виїв?» — у думках запитав я дерева (М. Стельмах)

Вправа 232. Прочитайте діалог. Висловіть припущення, між ким він відбувається. Яку проблему порушено? Продовжте діалог трьома-чотирма репліками. Дотримуйтеся правил

— А що треба робити, щоб дбати про природу? — запитав Лесь.

— Не смітити! — сказав Марко, відірвавшись на хвилюку від книжки.

— І все? — засмутився Лесик.

— Квіток не рвати.

— А ще?

— Не вбивати птахів.

— Я й так не вбиваю!

— Ну тоді ти дбаєш про природу! (Ю. Смаль).

- Чи всі правила милозвучності ви запам'ятали?
- З якою метою їх дотримуються мовці?
- Сформулюйте основні правила природоохоронної поведінки.
- Що сподобалося під час уроку найбільше?
- Складіть і запишіть «Правила природоохоронної поведінки» для учнів та учениць вашої школи.

Вивчити теоретичний
матеріал на с.90,
Впр. 233(2) с.92.

Рефлексія. Поділися своїми враженнями від уроку

